ATT: Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet

20. november 2026

Innspill fra Kopinor til regjeringens arbeid med ny nasjonal strategi for kunstig intelligens

Generativ kunstig intelligens – særlig produkter og tjenester basert på store språkmodeller – skaper nye utfordringer for opphavsretten og dermed for alle som er økonomisk avhengige av at opphavsretten respekteres. Samtidig har Mímir-prosjektet vist at opphavsrettsbeskyttet materiale byr på verdifulle muligheter for dem som utvikler språkmodeller.

Opphavsretten må løftes frem i den nye KI-strategien for å sikre en forsvarlig og bærekraftig utvikling av teknologien, uten at innovasjon ødelegger grunnlaget for videre kultur- og kunnskapsproduksjon.

Derfor må den nye nasjonale KI-strategien ta hensyn til følgende:

1. Opphavsretten må anses som et grunnleggende hensyn ved anskaffelse, utvikling, forvaltning og bruk av KI-systemer;
2. Tre grunnprinsipper for ansvarlig KI-bruk må respekteres:
    a. Rettighetshavere må få rimelig betaling for sine bidrag til den KI-baserte verdiskapingen;
    b. Det må være tilstrekkelig åpenhet om treningsdata;
    c. Det må være lett tilgjengelige mekanismer for å reservere seg mot at egne verk brukes til KI-trening.
3. Hvis Norge skal fortsette å satse på å bygge egen KI-infrastruktur, er lisensiering riktig virkemiddel for å sikre en ansvarlig utvikling.

Opphavsretten må være et grunnleggende hensyn

Opphavsretten må anses som et grunnleggende hensyn ved anskaffelse, utvikling, forvaltning og bruk av KI-systemer.

Generativ KI skaper nye måter å bruke rettighetsbeskyttet innhold på. Potensielt kan dette skape verdi både for dem som bruker og skaper dette innholdet. Det er imidlertid stor risiko for at innholdet brukes på en måte som krenker opphavsretten og undergraver rettighetshavernes økonomiske stilling. Det er viktig at regjeringen og andre relevante aktører bidrar til at befolkningen får tilstrekkelig kunnskap om disse problemstillingene. Dette er én av flere velkomne anbefalinger i Malthe-Sørenssen-utvalgets NOU.

Opphavsretten bør, på lik linje med personvern og digital suverenitet, være en grunnpilar for en forsvarlig og bærekraftig satsing på generativ KI.

Org.nr.: 964250340

Tlf.: 23 10 74 00
kopinor@kopinor.no
www.kopinor.no

Postadresse

Kopinor
Postboks 1663 Vika
0120 Oslo

Besøksadresse

Kopinor
Stortingsgata 22
0161 Oslo

Ansvarlig bruk av KI forutsetter disse grunnprinsippene

Norges KI-strategi bør forutsette ansvarlig bruk av KI, det vil si bruk som respekterer følgende grunnprinsipper:

1. **Rettighetshavere må få rimelig betaling for sine bidrag til den KI-baserte verdiskapingen;**
2. **Det må være tilstrekkelig åpenhet om treningsdata;**
3. **Det må være lett tilgjengelige mekanismer for å reservere seg mot at egne verk brukes til KI-trening.**

Tilgang til store mengder språkdata av høy kvalitet er en forutsetning for å utvikle konkurransedyktige språkmodeller. Det var konklusjonen i Mímir-prosjektet. Dette blir også tydelig når vi ser på hvor mye opphavsrettsbeskyttet materiale som er blitt brukt i utviklingen av de fremste KI-modellene, og hvor mange nye lisensieringsavtaler de store KI-selskapene nå inngår med ulike utgivere og mediebedrifter for å få tilgang til innholdet deres.

Det er stor risiko for at omfattende bruk av åndsverk i KI-trening vil skade rettighetshavernes økonomiske interesser og markedsposisjon. Dette kommer tydelig frem av en ny rapport fra den internasjonale opphavsrettsorganisasjonen IFRRO, som har kartlagt hvordan generativ kunstig intelligens som bygger på rettighetshavernes skapende innsats, har undergravd deres økonomiske stilling. Disse grunnprinsippene skal være et vern mot denne skaden.

Lisensiering er nøkkelen til at norsk KI-infrastruktur skal oppfylle disse grunnprinsippene

Hvis Norge skal fortsette å satse på å bygge egen KI-infrastruktur, er lisensiering riktig virkemiddel for å sikre en ansvarlig utvikling.

Utvikling av egen KI-infrastruktur kan være viktig av flere grunner. Blant annet kan det være viktig for å verne om det norske språket, ikke minst innen utdanningssystemet, i møte med utbredt og økende KI-bruk. Konkurransedyktige språkmodeller som er tilpasset norske forhold og styres av norske aktører, er en forutsetning for at den stadig økende KI-bruken i Norge hovedsakelig kan anses som en mulighet for det norske samfunnet, snarere enn en trussel.

Norge har vært et foregangsland når det gjelder å sørge for at opphavsretten respekteres i utviklingen av egen KI-infrastruktur. Her har avtalene som er inngått mellom Nasjonalbiblioteket og Kopinor, vært avgjørende. Vi må videreføre denne tilnærmingen, og den bør gjenspeiles i KI-strategien.

Om Kopinor

Kopinor sikrer at rettighetshavere får betalt når deres verk kopieres, brukes og deles. Vi tilbyr avtaler som forenkler brukernes lovlige tilgang til attraktivt innhold. Slik sikrer vi store verdier som gjør det mulig å skape og utgi ny kultur og kunnskap til nytte for samfunnet. Kopinor ble etablert i 1980 og er en organisasjon av opphavere og utgivere i til sammen 23 medlemsorganisasjoner.